

Seletuskiri „Siseministri 27. märtsi 2015. a käskkirja nr 1-3/87 „Toetuse andmise tingimused uussisserändajate kohanemise toetamiseks“ muutmise“ juurde

1. Sissejuhatus

Siseministri 27. märtsi 2015. a käskkirja nr 1-3/87 „Toetuse andmise tingimused uussisserändajate kohanemise toetamiseks“ (edaspidi *TAT*) muutmise on tingitud toetatavate tegevuste elluviimise käigus kujunenud vajadustest. Toetatava tegevuse nr 2.1 „Infoplatvormi ja selle tugiteenuste väljatöötamine ja rakendamine“ peamised muudatused on tulemusnäitaja sihttaseme tõstmine, partnerite eelarve suurendamine ja eelarve kasutusaja pikendamine. Toetatavat tegevust 2.2 „Kohanemiskoolituste väljatöötamine, piloteerimine ja rakendamine“ puudutavad peamised muudatused on A2-taseme eesti keele õppe pakkumise võimaldamine, kolme alategevuse elluviimise aja pikendamine ning tulemusnäitajate selgituste täpsustamine. Toetatava tegevuse 2.3 „Tugivõrgustike kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine“ puhul lükatakse viimase alategevuse algust edasi ühe aasta võrra. Toetatavate tegevuste nr 2.2 ja 2.3 eelarveid vähendatakse tulenevalt ühtekuuluvuspoliitika fondide 2014–2020 rakenduskava (edaspidi *rakenduskava*) eelarve tehnilisest kohendusest.

Käskkirja kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) § 7 lõike 2 punkti 1 ja § 16 lõike 1 alusel ning kooskõlas Vabariigi Valitsuse 31. jaanuari 2019. a korraldusega nr 34 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ kinnitamine“.

Käskkirja eelnõu koostasid Siseministeeriumi välisvahendite osakonna nõunik Ave Osman (e-post ave.osman@siseministeerium.ee, telefon 612 5242) ning kodakondsus- ja rändepoliitika osakonna nõunik Martin Tulit (e-post martin.tulit@siseministeerium.ee, telefon 612 5280). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Kertu Nurmsalu (kertu.nurmsalu@siseministeerium.ee, tel 612 5084).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest punktist, millest esimesega muudetakse *TAT*-i ja teine on eelnõu rakendussäte.

Eelnõu punkti 1 kohaselt tehakse muudatusi *TAT*-i alljärgnevatel punktides.

Punkti 2.1.3.4.1 teises lauses täpsustatakse, et infoplatvormi rakendamise käigus seda ka uuendatakse. Uuemate infotehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõtmine on vajalik selleks, et tagada infoplatvormi toimepidevus.

Punkti 2.2.3.2.1 esimeses lauses tehtava muudatusega tuuakse selgemalt välja, et toetatava tegevuse 2.2 tulemusnäitaja ehk projekti tulemusnäitaja *Kohanemiskoolitustel osalejate arv*, mis ühtlasi panustab rakenduskava väljundnäitajasse *Lõimumis- ja kohanemiskoolitustel osalejate arv*, moodustub kohanemiskoolituste läbimiskordade arvust. See tähendab, et kokku ei loeta kohanemisprogrammi koolitustel osalevaid üksikisikuid, vaid koolitusel osalemiste/läbimiste kordi. Kohanemisprogrammi koolitusmoodulid on enamuses 1-päevased, mistõttu osutuvad osalejad ka läbinuteks. Keeleõppe puhul loetakse läbinuteks need, kes on keeleõppes osalenud vähemalt 50% ulatuses.

Punkt 2.2.3.3.2 muudatusega pikendatakse alategevuse *Materjalide vahehindamine ja uuendamine, uute materjalide koostamine* elluviimise aega ühe aasta võrra (31. detsembrini 2020), et tagada pikem ajavaru materjalide uuendamiseks ja koostamiseks, kuna materjalide vahehindamine viiakse lõpule 2019. aasta jooksul.

Punkt 2.2.3.4.2 muudatusega pikendatakse alategevuse *Materjalide lõpphindamine ning materjalide muutmine* elluviimise aega poole aasta võrra (30. juunini 2023), et tagada pikem ajavaru materjalide muutmiseks ja muudatuste katsetamiseks paralleelselt koolituste läbiviimise ajaga.

Selguse huvides saab terve **punkt 2.2.3.5** uue sõnastuse, kuid sisulised muudatused on need, et **punkt 2.2.3.5.1** teises lauses täpsustatakse sarnaselt punkti 2.2.3.2.1 muudatusele seda, et toetatava tegevuse 2.2 tulemusnäitaja ehk projekti tulemusnäitaja *Kohanemiskoolitustel osalejate arv*, mis panustab ühtlasi rakenduskava tulemusnäitajasse *Lõimumis- ja kohanemiskoolitustel osalejate arv*, moodustub kohanemiskoolituste läbimiskordade arvust. Senine kolmas lause jagatakse kaheks lauseks. Neist esimeses sätestatakse, et kohanemisprogrammi koolitusmooduleid pakutakse vähemalt inglise ja vene keeles. Teises lauses sätestatakse, et koolitusmooduleid ja eesti keele algtaseme õpet pakutakse eelkõige Tallinnas, Tartus ja Narvas. Sealjuures sätestatakse, et eesti keele algtaseme õpet ei pakuta ainult A1-tasemel, vaid ka A2-tasemel. Kohanemisprogrammi raames pakutav keeleõpe, mida seni on pakutud vaid A1-tasemel, on olnud sihtrühma seas väga populaarne ning A1-taseme keeleõppe läbinud on avaldanud soovi jätkata eesti keele õpinguid A2-tasemel. Kuna nõudlus A2-taseme tasuta keeleõppe kursuste järele ületab praegust riigipoolset pakkumust, on elluviija teinud ettepaneku arendada kohanemisprogrammi selle sihtrühmale mõeldud A2-taseme keeleõppe kursusega ning katsetada selle pakkumist kohanemisprogrammi raames. Muudatusega antakse elluvijale see võimalus, kuna kohanemisprogrammi arendamine on kooskõlas toetatava tegevuse eesmärgiga.

Punkt 2.2.3.5.2 muudatusega pikendatakse alategevuse *Koolituste pakkumine* elluviimise aega poole aasta võrra (30. juunini 2023), et tegevuse elluviimise aeg oleks kooskõlas õppeaasta kestusega.

Punkt 2.3.3.4.2 muudatusega lükatakse TAT-i alategevuse *Lõpp- ja järelhindamise läbiviimine tugivõrgustike mõju kohta uussisserändajatele suunatud teenuste kvaliteedi ning sellega rahulolu kohta sihtrühma hulgas, selle jätkusuutlikkuse ja arendusvajaduste kohta* algusaega ühe aasta võrra edasi (1. jaanuarile 2021), kuna hindamisega ei ole vaja alustada 2020. aastal, mil tugivõrgustike töö on alles aktiivses faasis.

Punktis 3 tõstetakse toetatava tegevuse 2.1 tulemusnäitaja ehk projekti tulemusnäitaja *Infoplatvormi kasutajate arv*, mis on ühtlasi meetmetegevuse 2.6.1 väljundnäitaja, sihttasel 11 000-le. Seni seatud sihttase (4500) saab elluviija prognoosi kohaselt täidetud juba käesoleva aasta jooksul. Kuna infoplatvormi kaudu toimub registreerumine kohanemiskoolitustele, on vaja infoplatvormi rakendamisega jätkata. Sihttaseme muutmise järel on infoplatvormi kasutajate arv ja kohanemiskoolitustel osaluskoordade arv ligikaudu samas suurusjärgus, kuid veidi väiksem kohanemiskoolitustel osalemiste arvust, kuna koolituste katsetamise faasis infoplatvorm veel kasutusel ei olnud.

Punktis 3 lisatakse toetatava tegevuse 2.2 tulemusnäitaja ehk projekti tulemusnäitaja *Kohanemiskoolitustel osalejate arv* selgitusse, et näitaja moodustub kohanemiskoolituste läbimiskordade arvust, et oleks üheselt aru saadav, mida kokku loetakse. Kohanemisprogramm koosneb 1-päevastest koolitustest, mis käsitlevad eri teemasid (baasmoodul, töö ja ettevõtlus,

õppimine, teadus, perekond, lapsed ja noored). Uussisserändaja võib omal valikul osaleda kas ühel või mitmel koolitusel, lisaks ka keeleõppes. Seetõttu ei loeta sihttaseme arvestamisel unikaalseid osalejaid, vaid kohanemisprogrammi eri koolituste läbimise kordi.

Toetatava tegevuse 2.2 rakenduskavaga seonduva tulemusnäitaja *Kohanemisprogrammi läbinute arv, kelle eesti keele oskus, praktiline informeeritus ja teadmised Eesti riigi, ühiskonna ja kultuuri kohta on paranenud* selgitusse lisatakse, et näitaja moodustub kohanemisprogrammi koolituste läbimiskordade arvust, mille järel inimene on andnud hinnangu, et tema eesti keele oskus, praktiline informeeritus ja teadmised Eesti riigi, ühiskonna ja kultuuri kohta on paranenud. Kui isik osaleb kohanemisprogrammi koolitustel (baas- või teemamoodul või keeleõpe), küsitakse iga koolituse läbimise järel tema hinnangut selle kohta, kas tema eesti keele oskus, praktiline informeeritus ja teadmised Eesti riigi, ühiskonna ja kultuuri kohta on paranenud. Näitaja täitmise arvestamisel võetakse arvesse iga koolituse järel antud hinnang. Lisaks täiendatakse selle näitaja joonealust märkust viitega keeleoskuse A2-tasemele, et see oleks kooskõlas punkti 2.2.3.5.1 muudatusega.

Punktis 6 suurendatakse tegevuse *Infoplatvormi ja selle tugiteenuste väljatöötamine ja rakendamine* partnerite Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse (edaspidi *SMIT*) eelarvet 52 500 euro võrra (44 625 eurot Euroopa Sotsiaalfondi toetus ja 7875 eurot riiklik kaasfinantseering) ja Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi *PPA*) eelarvet 36 547 euro võrra (31 065 eurot Euroopa Sotsiaalfondi toetus ja 5482 eurot riiklik kaasfinantseering). Lisaks pikendatakse PPA eelarve kasutusaega ühe aasta võrra, et tagada PPA-le piisav ajaline ja rahaline ressurss automaatse andmevahetuslahenduse valmimiseks ja infoplatvormi jooksvaks arendamiseks.

Tulenevalt rakenduskava eelarve tehnilisest kohendusest vähendatakse toetatava tegevuse *Kohanemiskoolituste väljatöötamine, piloteerimine ja rakendamine* eelarvet 70 466 euro võrra (59 896 eurot Euroopa Sotsiaalfondi toetus ja 10 570 eurot riiklik kaasfinantseering) ja tegevuse *Tugivõrgustike kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine* eelarvet 24 567 euro võrra (20 882 eurot Euroopa Sotsiaalfondi toetus ja 3685 eurot riiklik kaasfinantseering).

3. Eelnõu terminoloogia

Käskkirjaga uusi termineid kasutusele ei võeta.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab järgmistele Euroopa Liidu määrustele:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1083/2006;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1304/2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1081/2006.

5. Käskkirja mõjud

Eelnõuga tehtavad muudatused ja täpsustused tuginevad tegevuste elluviimise käigus saadud kogemustele ja selgunud vajadustele ning korraldusametuse suunistele ja võimaldavad saavutada toetatavatele tegevustele seatud eesmärgid ja oodatavad tulemused aja- ja ressursitõhusamalt. Eelarves tehtavad muudatused tagavad täiendavad eelarvevahendid partneritele SMIT ja PPA ning tagavad kooskõla rakenduskavaga.

6. Käskkirja rakendamiseks vajalikud kulutused ja eeldatavad tulud

TAT-is sätestatud toetatavaid tegevusi rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi ja Eesti riigi vahenditest TAT-i abikõlblike kulude eelarve ulatuses, seega eelnõu rakendamisega ei kaasne täiendavaid kulusid.

7. Käskkirja jõustumine

Käskkiri jõustub selle allkirjastamisel, kuid seda rakendatakse tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2019. a.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastati perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 13 lg 3 alusel õigusaktide kooskõlastamise infosüsteemis korraldusametusega (Riigi Tugiteenuste Keskus), valdkondlikku komisjoni kuuluva rakendusametusega (Kultuuriministeerium) ning teiste rakendusametustega, kes vastutavad sama prioriteetse suuna meetme, meetme tegevuse või meetme tegevuste kogumi rakendamise eest (Haridus- ja Teadusministerium ja Sotsiaalministerium), ning rakendusametustega, kes vastutavad läbivate teemade elluviimise eest ja kelle vastutusala läbiva teema eesmärgi toetatavad tegevused mõjutavad (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Riigikantselei ja Rahandusministerium). Eelnõu saadeti teadmiseks rakendusüksusele SA Innove ning TAT-i partneritele (PPA ning SMIT). Kooskõlastusringi käigus esitas Rahandusministerium järgneva märkuse: „Palume järgmise Vabariigi Valitsuse korralduse „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ muudatusega viia väljundnäitaja sihttase „infoplatvormi kasutajate arv“ kooskõlla toetuse andmise tingimustega.“ Antud märkus võetakse arvesse ning vastav muudatusettepanek esitatakse Rahandusministeriumile, kui nad algatavad eelnimetatud Vabariigi Valitsuse korralduse muudatuse. Teistelt kooskõlastajatelt märkusi ei laekunud.